

PROJECTE LINGÜÍSTIC

Institut
Escola
La Mina

Gener de 2020
Sant Adrià de Besòs

Índex

1. Introducció	2
1.1. Marc normatiu	2
1.2. Elaboració del projecte lingüístic	2
2. Anàlisi del context	3
2.1. L'entorn	3
2.2. El Centre	3
2.3. Usos lingüístics de l'alumnat	5
3. Objectius en relació amb l'aprenentatge i l'ús de les llengües	6
3.1. El català com a llengua vehicular	6
3.2. Projecte plurilingüe	6
3.3. La llengua castellana	6
3.4. Oferta de llengües estrangeres	7
4. Criteris metodològics i organitzatius	8
4.1. TILC als àmbits no lingüístics	8
4.2. <i>Enrola't</i>	8
4.3. Pla de lectura de centre	9
5. Recursos i accions complementaris	11
5.1. Aula d'acollida	11
5.2. Com mola l'Institut Escola	12
5.3. Revista de l'Institut Escola	12
5.4. ERASMUS+	12
5.5. Projecte Rossinyol	12
5.6. Classes d'anglès extraescolar	13
6. La comunicació interna i la relació amb l'entorn	13
6.1. La llengua en les activitats internes i externes del Centre	13
6.2. La llengua de relació amb famílies	14
Annex 1: Resultats de les enquestes	15
Annex 2: Català i castellà a l'educació infantil i primària	21

1. Introducció

1.1. Marc normatiu

L'Estatut d'autonomia de Catalunya determina, en l'article 6, que la llengua pròpia de Catalunya és el català i que és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament. En el mateix sentit, la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, en l'article 20 defineix la llengua catalana com a llengua pròpia de Catalunya i de l'ensenyament en tots els seus nivells educatius.

Així, l'article 35.2 de l'Estatut, que regula el sistema educatiu a Catalunya, garanteix a tota la població escolar, sigui quina sigui la seva llengua habitual en iniciar l'ensenyament, el compliment del deure i l'exercici del dret de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà a més de l'aranès, en el cas de l'Aran.

La Llei 12/2009, d'educació, reforça la importància del català i el seu aprenentatge com a llengua pròpia de Catalunya i factor d'inclusió social, i fa una aposta per la potenciació del plurilingüisme a les escoles assegurant, com a mínim, un bon nivell d'aprenentatge d'una tercera llengua, d'acord amb el que estableix l'article 44.2 de l'Estatut.

El Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, estableix que aquests tenen la responsabilitat de la gestió de les llengües mitjançant el seu projecte lingüístic.

1.2. Elaboració del projecte lingüístic

El projecte lingüístic de l'Institut Escola La Mina forma part del projecte educatiu del Centre i, d'acord amb l'article 14 de la Llei d'educació, recull tant els criteris adoptats per a l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües, com els criteris de comunicació del Centre. Aquest, doncs, és un document que parteix d'una reflexió interna del Centre, i que recull les decisions preses a partir d'aquesta anàlisi en relació amb l'ensenyament i l'aprenentatge de les llengües. És un document de reflexió sobre la realitat del nostre Centre que s'ajusta a la normativa vigent, que ha estat consensuat i que vol ser un agent transformador d'aquesta realitat, estable però no estàtica.

Per mitjà del projecte lingüístic hem establert quins han de ser els objectius d'aprenentatge de les diferents llengües i les estratègies per assolir-los, hem fixat els criteris per a la comunicació interna i externa del Centre i hem planificat la formació necessària per al desenvolupament professional i la capacitació lingüística de l'Equip Docent.

2. Anàlisi del context

2.1. L'entorn

L'actual padró municipal, d'1 de gener del 2016, xifra la població resident del barri de la Mina en 10.324 persones. La majoria (29,7%) tenen entre 20 i 39 anys i el 26,6% té menys de 20 anys. A la Mina hi ha un 14,2% de persones estrangeres, procedents, sobretot, del Pakistan, el Marroc i la Xina. Pel que fa als nivells de formació, la majoria de la població entre 18 i 64 anys, un 42,2%, té el graduat escolar, el 26,6% no ha acabat els estudis bàsics, un 17,5% ha superat el batxillerat superior, i un 6,7% ha realitzat estudis universitaris. D'altra banda, encara s'arrossega un 6,8% d'analfabetisme entre la població de més edat.

Pel que fa a la situació del mercat de treball, es caracteritza per la precarietat i una elevada desocupació, i és significativa la desigualtat de l'accés al món laboral entre homes i dones, en detriment de les dones.

2.2. El Centre

El juliol del 2016, l'Escola Mediterrània i l'Institut Fòrum 2004 es van fusionar en un únic centre: l'Institut Escola Sant Adrià de Besòs, com a denominació provisional. El mes de març del 2018, mitjançant una votació de tota la comunitat educativa, es va decidir denominar el Centre educatiu amb el nom històric del barri on està situat: Institut Escola La Mina.

El nostre Centre acull alumnat de P3 fins a 4t d'ESO, a més de dos cicles formatius de grau mitjà (Activitats comercials i Electromecànica de vehicles automòbils) i un cicle formatiu de grau superior (Transport i logística).

Bona part de l'alumnat de primària i secundària presenta necessitats educatives especials associades a situacions socials o culturals desfavorables. En molts casos es tracta de famílies amb fills en risc de marginació social, és a dir, famílies que a causa del seu origen social desfavorit tenen dificultats a l'hora d'oferir cura i protecció a l'infant, i d'ajudar-lo en el seu desenvolupament, tant social com personal. Aquestes famílies tenen, per tant, unes necessitats específiques provocades per importants mancances socials i econòmiques que els porta a una vida quotidiana relacionada amb l'exclusió i la marginació. Les actituds i expectatives que tenen amb els seus fills, s'han d'observar i comprendre dins de la seva situació, la manca d'altres models socials i d'oportunitats per participar en activitats i situacions culturalment valorades, i això en dificulta el desenvolupament i la integració social.

L'alumnat de l'Institut Escola, tant d'infantil, primària i secundària obligatòria, prové del barri. En molts casos, es tracta de famílies amb diferents realitats econòmiques: assalariats, venda ambulants, comerç i serveis, majoritàriament aturats amb pocs recursos econòmics i dependents de serveis socials. L'alumnat de cicles formatius és molt més divers i prové d'altres barris de Sant Adrià i de Barcelona.

El centre, amb 600 alumnes, té al voltant d'un 90% d'alumnat d'ètnia gitana, i compta amb la figura del promotor escolar, una persona de la mateixa comunitat amb estudis superiors d'integració social, que és un referent positiu per a les famílies del barri i treballa per lluitar contra l'absentisme escolar.

Una de les conseqüències d'aquest absentisme, que pot ser habitual o intermitent, és que una part significativa de l'alumnat presenta desfasament escolar i dificultats d'inserció educativa. Aquestes dificultats es veuen especialment reflectides en la seva competència lingüística i comunicativa.

L'absentisme és, de fet, el gran repte que tenim com a Centre, és per això que dediquem molts esforços a reduir-lo i que s'ha aplicat, de manera intensiva, el Pla de Xoc, amb la col·laboració de tots els agents implicats. Segons les dades de la memòria del curs escolar 2018-2019, l'absentisme a infantil i primària va ser globalment del 24%; a l'ESO, del 36%, i als cicles formatius, del 26%.

Treballem per ser un Institut Escola que sigui acollidor i obert, plural i innovador, amb capacitat per motivar i il·lusionar tot l'alumnat. És en aquest marc que a més del Pla de Reducció de l'Absentisme, es desenvolupen actuacions per generar expectatives positives envers l'aprenentatge i l'èxit, i vincles amb el Centre, sentit de pertinença, per incrementar, així, la participació i la implicació.

Pel que fa a les llengües, l'objectiu primordial és que l'alumnat sigui capaç de dur a terme les tasques de comunicació que els permeti expressar la seva comprensió de la realitat, relacionar-se, integrar, comprendre, valorar i comunicar la seva cultura i sentiments, amb la utilització del llenguatge verbal oral i escrit i el no verbal emprant els mitjans audiovisuals i les tecnologies digitals.

El projecte lingüístic de l'Institut Escola La Mina, com a part del projecte educatiu del Centre, pretén avançar en la igualtat d'oportunitats, oferint a tot l'alumnat les mateixes oportunitats, i per aquest motiu té com a objectiu principal aconseguir que tot l'alumnat, que té el castellà com a llengua primera, acabi l'escolarització obligatòria sent competent en català, en un context d'educació plurilingüe que afavoreixi la interculturalitat.

2.3. Usos lingüístics de l'alumnat

El novembre del 2019 s'han realitzat enquestes sobre els usos lingüístics de gran part de l'alumnat de l'Institut Escola, des de 3r de primària fins als cicles formatius. A partir dels resultats obtinguts, hem pogut analitzar quina és la realitat sociolingüística del Centre, és a dir, quines llengües parla el nostre alumnat a casa seva, al barri, amb els companys i companyes de classe i amb els seus / les seves mestres o professors/es.

Si analitzem els resultats de les enquestes de cicle mitjà i cicle superior de primària, veiem que el castellà és la llengua familiar de la gran majoria de l'alumnat (un 90% la parlen a casa) i també la llengua predominant en les converses entre ells i també al carrer. Amb els mestres, a l'Escola, queda una mica més repartit, ja que sembla que el català té una mica més de presència que en altres àmbits.

Pel que fa a l'alumnat de secundària, observem que un 84,9% parla castellà a casa i un 15,1% parla una altra llengua (urdú, hindi, punjabi, nepalès i xinès). De l'alumnat enquestat, no n'hi ha cap que tingui el català com a llengua familiar. D'altra banda, el castellà és també la llengua predominant en les converses entre ells/es i també al carrer. Amb els professors i les professores, un 57,7% diu que hi parla en castellà, un 38,4 % utilitza tant el català com el castellà i un 4,1%, el català.

Finalment, en el cas de l'alumnat de cicles formatius, veiem que un 63,4% parla castellà a casa i un 31,7 % parla una altra llengua (àrab, àrab marroquí, wòlof, francès i italià, entre d'altres). Hi ha, també, un 4,9% d'alumnes que afirma que a casa parla català i castellà. El català sembla que té una mica més de presència en les converses que mantenen al carrer (un 17,1% hi parla castellà i català) i també a l'Institut (un 12,2% parla castellà i català amb altres companys). Amb el professorat, un 53,7% diu que hi parla en castellà, un 43,9% tant en castellà com en català i un 2,4%, en català.

3. Objectius en relació amb l'aprenentatge i l'ús de les llengües

3.1. El català com a llengua vehicular

A l'Institut Escola La Mina entenem que el català ha de ser al centre de l'aprenentatge: com a instrument fonamental per al desenvolupament personal, social, acadèmic i professional de l'alumnat, ja que considerem que el coneixement de la llengua catalana garantirà la igualtat d'oportunitats de tot l'alumnat.

La llengua vehicular de l'aprenentatge i d'ús habitual a l'Institut Escola, doncs, serà el català i, atès que ens trobem en un context en què l'alumnat és majoritàriament no catalanoparlant, incorporarem les estratègies metodològiques pròpies dels programes d'immersió lingüística.

3.2. Projecte plurilingüe

Quan acabin l'ensenyament obligatori, l'alumnat de l'Institut Escola han d'estar en condicions d'expressar-se, tant oralment com per escrit, en les dues llengües oficials i ha d'assolir una competència bàsica en una llengua estrangera, en el nostre cas, l'anglès.

3.3. La llengua castellana

El castellà és la llengua més utilitzada per tot l'alumnat del Centre i per la majoria de la població de l'entorn més immediat de l'Institut Escola. És per això que no l'utilitzarem de manera habitual en l'ensenyament de les àrees no lingüístiques. En poden ser una excepció els textos escrits originàriament en castellà i aquells materials per als quals no hi hagi una versió en llengua catalana.

A secundària es dedica a la llengua castellana les hores lectives que marca el currículum, tres per setmana, a més d'una hora de comprensió lectora en castellà que es fa en tots els cursos de l'ESO com a optativa de Centre. En aquestes quatre hores setmanals, tenint en compte que el castellà és la primera llengua de gairebé tot l'alumnat, es treballa sobretot el registre formal, les diferents tipologies textuais i, especialment, el vocabulari, amb l'objectiu d'ampliar el seu corpus lèxic, que sovint és molt limitat.

3.4. Oferta de llengües estrangeres

L'alumnat, en acabar l'etapa, ha de conèixer, com a mínim, una llengua estrangera per tal d'esdevenir usuaris i aprenents capaços de comunicar-se i accedir al coneixement en un entorn plurilingüe i pluricultural. El Centre ha escollit la llengua anglesa per a primària, secundària i els cicles formatius de grau mitjà, i l'anglès i el francès per al cicle formatiu de grau superior.

L'aprenentatge de l'anglès s'inicia a cycle inicial de primària. A la matèria de llengua anglesa li corresponen dues sessions a la setmana a 4t i 5è i tres sessions a 6è. Per tal d'intentar treballar totes les dimensions de la llengua, sovint es destina una sessió a la llengua oral (escoltar i parlar) i una altra a la llengua escrita (llegir i escriure). A 6è, la tercera sessió també es procura dedicar a l'assoliment de la competència oral.

Les activitats orals es realitzen especialment a través d'exercicis de comprensió auditiva (majoritàriament en format audiovisual) i per mitjà del *roleplaying* o teatralització de situacions de la vida diària amb la interacció entre l'alumnat.

La llengua escrita es treballa sobretot a través de comprensions lectores i d'activitats d'ampliació del lèxic. Es prioritza l'aprenentatge del vocabulari i de les *keywords* per sobre de les estructures gramaticals (que també es treballen de manera senzilla) amb l'objectiu que l'alumnat sigui capaç d'entendre el sentit global d'una oració sense que sigui necessari conèixer totes i cadascuna de les paraules que la formen.

Les TAC i les produccions manuals tenen molta importància a la matèria, per exemple, en la construcció d'activitats a la PDI mitjançant les quals l'alumnat pot interactuar virtualment amb el contingut. Sovint es fa ús de recursos de gamificació de l'aula (com ara amb programes com *Kahoot*), per consolidar els aprenentatges.

Finalment, la tasca final de les competències treballades a classe sovint consisteix en l'elaboració d'un *scrapbook* que contingui les idees principals treballades o en la presentació oral a classe davant la resta d'alumnes.

A secundària, la metodologia utilitzada es basa en la comprensió i producció de textos orals i escrits dins d'un context comunicatiu real i concret, tot fent servir recursos digitals, jocs, cançons, llibres, publicitat i altres materials de la vida quotidiana.

S'intenta fomentar la comunicació interpersonal, sigui amb presentacions individuals, en parelles o en grups. Les activitats que es presenten donen resposta i s'adapten a les diferents necessitats i nivells de l'alumnat.

S'utilitzen principalment fitxes, jocs (digitals i de taula), cançons, pàgines web i aplicacions digitals com *Lyricstraining*, *Kahoot*, *Quizzlet*, *EsIgameplus*, etc. Es fomenta també la utilització de les TIC en l'aprenentatge de les llengües.

Tenint en compte el nivell inicial de l'alumnat i la seva implicació i actitud envers l'aprenentatge de l'anglès, l'objectiu plantejat és que a 4t d'ESO assoleixi com a mínim un nivell A2 del marc lingüístic europeu.

4. Criteris metodològics i organitzatius

4.1. TILC als àmbits no lingüístics

Segons el currículum vigent, la competència comunicativa lingüística és a la base de tots els aprenentatges i, per tant, el seu desenvolupament és responsabilitat de totes les matèries. És per aquest motiu que al nostre Institut Escola volem treballar les habilitats lingüístiques des de totes les àrees, tant a la primària com a la secundària obligatòria, seguint el que s'anomena metodologia TILC (tractament integrat de llengua i contingut).

Entenem que la llengua és l'instrument indispensable per a l'aprenentatge: a l'hora d'entendre un text, de la matèria que sigui, la manca de vocabulari és un obstacle per a la comprensió. És justament en les àrees no lingüístiques que l'alumne/a s'enfronta al lèxic específic, que té unes característiques que el fan especialment complex. El fet de tenir un bon repertori lingüístic és un avantatge a l'hora de comprendre un text. És per això que considerem important el treball específic del lèxic, per mitjà d'activitats diverses (vegeu els documents *Aprendre vocabulari en totes les matèries* i *L'adquisició de vocabulari: estratègies i organitzadors*, del Departament d'Educació).

Amb l'objectiu de millorar la competència comunicativa en català, i especialment la comprensió de textos escrits, s'ha elaborat una fitxa de lectura per a les matèries no lingüístiques per afavorir la comprensió lectora de manera transversal, a totes les matèries i nivells.

4.2. *Enrola't*

A cicle mitjà i cicle superior de primària s'ha establert l'*Enrola't* com a eina educativa principal per millorar la competència oral de l'alumnat. Es tracta d'un material didàctic elaborat pel Departament d'Educació que recull situacions comunicatives amb la finalitat de fomentar la interacció entre l'alumnat per mitjà del joc de rol.

4.3. Pla de Lectura de Centre

El Pla de Lectura de Centre de l'Institut Escola La Mina és el document elaborat amb l'objectiu de definir les línies d'actuació per assegurar la competència lectora del nostre alumnat. A continuació, descrivim les diverses iniciatives que es duen a terme al nostre centre actualment per tal de desenvolupar els eixos de la competència lectora que, segons el Departament d'Educació, ha de desenvolupar un pla de lectura: saber llegir, llegir per aprendre i gust per llegir.

a) Biblioteca Alexandria

La biblioteca de secundària i cicles formatius és una aula més del Centre, que el professorat en general però especialment el de llengua pot utilitzar per fer-hi, per exemple, la lectura o les tertúlies literàries dialògiques.

Fem servir el catàleg *ePèrgam* per catalogar el fons de la biblioteca. Aquest catàleg té un mòdul de consultes amb el qual tant alumnes com docents poden fer cerques. L' *ePèrgam* és una aplicació en línia que permet, entre d'altres coses, aprofitar els avantatges de la xarxa per fer la catalogació, consultar en línia dels catàlegs de les biblioteques escolars i incentivar l'ús de la biblioteca per part de la comunitat escolar.

b) Bibliopati

A l'hora del pati, l'alumnat de secundària i de cicles formatius té accés a la biblioteca. Durant aquestes estones, l'alumnat està acompanyat d'un/a docent que s'ocupa de dinamitzar diverses activitats que tenen com a objectiu: fomentar el gaudi per la lectura, oferir un nou espai al pati, despertar l'interès per conèixer i llegir els llibres de la nostra biblioteca, incentivar la lectura compartida en parelles, en petits grups, de grans amb petits...

c) Trenta minuts de lectura diària a primària

Cada dia, durant mitja hora, tot l'alumnat de primària llegeix a l'aula. En aquestes sessions s'alterna la lectura individual en silenci i la lectura col·lectiva en veu alta, amb l'objectiu que l'alumnat gaudeixi de l'acte de llegir i millori la seva comprensió lectora. La biblioteca de l'escola els ofereix llibres de lectura en català i en castellà.

d) Tertúlies literàries dialògiques

A secundària, des de fa temps, es va decidir llegir obres de la literatura clàssica universal, i hi dediquem dues hores setmanals. Llegir obres literàries universals aporta al nostre alumnat coneixement, millora del vocabulari i, en definitiva, la construcció de referents culturals per a comprendre i reflexionar sobre el món.

En cada sessió, l'alumnat participant exposa la seva interpretació sobre el text literari que estigui llegint. Mitjançant el diàleg i les aportacions de cadascú es genera un intercanvi enriquidor que permet aprofundir en allò sobre el que versa la tertúlia, i al seu torn es promou la construcció de nous coneixements. Una de les persones participants assumeix el paper de moderadora amb la idea d'afavorir la participació de tot l'alumnat, que es compromet a llegir un nombre de pàgines. Durant la lectura, a més, subratllaran aquelles oracions o paràgrafs que els hagin cridat l'atenció i després, durant la tertúlia, els llegiran en veu alta, explicaran per què els han escollit i escriuran el seu parer en un quadern titulat: *Tertulieja'm!* .

e) Certamen de lectura en veu alta

Amb la intenció de dinamitzar l'ús del català i el gust per la lectura, en els cursos 2018-2019 i 2019-2020 l'Institut Escola ha participat en el Certamen Nacional Infantil i Juvenil de Lectura en Veu Alta, que és una iniciativa de la Fundació Enciclopèdia Catalana.

f) Club de lectura

El club de lectura es du a terme en horari no lectiu, com a activitat extraescolar que se celebra una tarda a la setmana amb un grup 10-13 alumnes. Es tracta d'una activitat articulada dins el Pla de Lectura de Centre, té lloc a la biblioteca escolar Alexandria i està dinamitzada per una persona voluntària externa. Les lectures s'han triat a partir d'un lot de llibres proporcionats per la Biblioteca Font de la Mina.

L'alumnat, de 6è de primària fins a 4t d'ESO, participa en aquestes trobades per voluntat pròpia i s'aconsegueix que sigui un espai acollidor i atractiu per despertar el gust per la lectura.

5. Recursos i accions complementaris

5.1. Aula d'acollida

L'Institut Escola disposa d'una aula d'acollida per a l'alumnat nouvingut. En els darrers anys, de fet, al Centre hi arriba cada vegada més alumnat de procedència estrangera, majoritàriament d'Àsia (el Pakistan, la Xina), d'Àfrica (el Marroc) i de l'Amèrica llatina. Quan arriba un nen o nena nouvingut, es posa en marxa un protocol d'acollida: primerament, es realitza una entrevista amb la família per saber quin grau de coneixement de la llengua catalana i castellana té l'alumne/a. En aquesta primera acollida també es fa una visita al centre amb la família. El tutor o la tutora, en el cas de primària, i el professorat especialista de cada matèria, en el cas de secundària, amb l'acompanyament de l'Equip d'Atenció a la Diversitat i la Direcció, elaboren un Pla Individualitzat de treball (PI) per a aquest/a alumne/a que acaba d'incorporar-se i que necessita adquirir la llengua vehicular del Centre.

Les activitats realitzades a l'aula d'acollida parteixen sempre de situacions properes a l'alumnat i dels seus interessos, i l'enfocament de les tasques és totalment comunicatiu. L'objectiu d'aquestes tasques és que l'alumnat assoleixi les competències comunicatives necessàries per desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana. Per aconseguir-ho, es treballen contínuament les quatre habilitats bàsiques de la llengua: comprensió oral, expressió oral, comprensió lectora i expressió escrita, per tal que arribin a assolir, en alguns casos, el nivell A2 i, en d'altres, el nivell B1 del marc europeu comú de referència per a les llengües.

L'alumnat nouvingut de primària i secundària comparteix aula, i la metodologia de treball que s'hi realitza és cooperativa, a partir d'activitats multinivell i competencials. Es fa especial èmfasi en la interacció oral i en el treball de vocabulari i exponents lingüístics que poden ser útils per al dia a dia de l'alumnat.

Per treballar la llengua oral també es fan moltes activitats a través de jocs i dinàmiques en els quals l'alumne/a ha de posar en pràctica els coneixements adquirits, per exemple, jocs de memòria, bingos de vocabulari, jocs de mímica, gravacions, jocs de rol o interactius, etc.

L'alumnat de l'aula d'acollida col·labora en les activitats i festes organitzades durant el curs escolar en les quals participa la resta d'alumnat del centre, per fer-los partícips de tot el que succeeix a l'Institut Escola i per propiciar-ne l'adaptació. De la mateixa manera, també es procura que aquest alumnat passi temps a l'aula ordinària, per tal d'entrar en contacte amb la llengua en un àmbit diferent i perquè s'integrin al grup classe. És per això que es procura que les matèries de música, arts plàstiques i educació física no coincideixin amb l'horari d'aula d'acollida, de manera que l'alumnat nouvingut hi pugui participar.

5.2. Com mola l'Institut Escola

“Com mola l'Institut Escola” és un projecte creat per afavorir el pas de primària a secundària de l'alumnat de 6è de primària i, alhora, per contribuir a l'assoliment de la competència oral en català de l'alumnat de 4t d'ESO. A final de curs, l'alumnat de 4t visiten els grups classe de 6è i, amb l'ajuda d'una presentació preparada prèviament, els expliquen les normes i el funcionament de l'Institut, el material que hauran portar i tot allò que han de saber per començar la nova etapa. D'aquesta manera, l'alumnat de 6è pot fer preguntes i aclarir tots els dubtes que tinguin.

5.3. Revista de l'Institut Escola

La revista de l'Institut Escola La Mina té l'origen en la l'antiga publicació de l'Institut Fòrum 2004: *IF4*, que es va publicar per primera vegada el desembre del 2009. Des de l'inici s'ha pretès que l'alumnat elabori els continguts de la revista, ja que alguns dels objectius d'aquest projecte són reduir l'absentisme i evitar l'abandonament escolar, establir relacions personals positives que ajudin a millorar l'autoestima i la motivació per aprendre de l'alumnat i adquirir les competències bàsiques de l'àmbit digital i, especialment, de l'àrea de llengua catalana.

5.4. ERASMUS+

L'Institut Escola participa aquest curs 2019-2020 en el programa d'intercanvi europeu Erasmus+. L'alumnat que hi participa, de 4t d'ESO i de cicles formatius, té l'oportunitat de viure una experiència personal i acadèmica única que contribuirà a millorar la seva competència lingüística en anglès.

5.5. Projecte Rossinyol

L'Institut Escola participa en el Projecte Rossinyol, que és un projecte de mentoria que uneix, per parelles, estudiants universitaris o de grau superior i nois i noies adolescents de barris diversos de Barcelona. Es tracta d'un projecte que es desenvolupa en l'àmbit del lleure i fora del Centre educatiu.

Les parelles Rossinyol es troben durant un curs escolar una vegada a la setmana, unes tres hores, per fer activitats de lleure amb la intenció de descobrir l'entorn i els recursos disponibles. L'objectiu d'aquestes trobades és estimular l'interès per la cultura i el desig d'aprenentatge dels adolescents participants, a més de reforçar la seva autoestima, motivar-los a continuar estudis superiors i millorar la seva competència lingüística en català, tan important per a aquest tipus d'alumnat, que no utilitza gairebé mai el català i menys fora de l'Institut Escola. No és una activitat enfocada exclusivament a la millora de la competència lingüística en català de l'alumnat, però n'és una part important, especialment per a l'alumnat del nostre Centre.

5.6. Classes d'anglès extraescolar

Dues tardes a la setmana, l'alumnat de 4t d'ESO i de 1r de cicles formatius que participa projecte Erasmus+ pot assistir a classes d'anglès extraescolar, que es duen a terme en el marc d'un conveni amb la Facultat de Traducció i d'Interpretació de la UAB, com a pràctiques externes del seu alumnat.

6. La comunicació interna i la relació amb l'entorn

6.1. La llengua en les activitats internes i externes del Centre

L'Institut Escola La Mina, a través d'aquest projecte lingüístic, vol fer de la llengua catalana el vehicle de comunicació normal tant en les activitats internes com externes del Centre. Això implica garantir espais preferents d'ús per al català, que és la llengua socialment menys present al barri, amb la finalitat de fer-la visible, contrarestar els usos imperants del castellà, garantir-ne la supervivència i motivar-ne l'ús.

Per això és molt important que les activitats internes, els documents administratius, les comunicacions entre el Centre i l'entorn, tant orals com escrites, siguin preferentment en llengua catalana. També és necessari que, en les exposicions del professorat, en les activitats d'aprenentatge i d'avaluació i en les interaccions entre docents i alumnes s'utilitzi la llengua catalana, menys en el cas, és clar, d'aquelles que tinguin com a objectiu promoure el coneixement i l'ús del castellà o de les llengües estrangeres.

La retolació dels espais de l'Institut Escola és en llengua catalana, tot i que és important també fer visibles les altres llengües del Centre, tant les curriculars com les d'origen de l'alumnat, especialment a través de l'exposició de les seves produccions. D'altra banda, el nostre Centre procura coordinar aquestes actuacions amb les institucions i entitats de l'entorn més proper (en col·laboració amb el PEB Mina, per exemple), per reforçar-les, donar-los valor i incrementar-ne la presència social, ja que es tracta d'un entorn en el qual, com sabem, el català té molt poca presència.

Per mitjà d'aquest projecte lingüístic traslladem, també, als professionals encarregats de la gestió d'activitats no docents, com ara el menjador de l'Escola o les activitats extraescolars, la responsabilitat d'utilitzar la llengua catalana amb l'alumnat. Això ha de permetre assegurar la presència del català i ha de motivar l'alumnat a utilitzar-lo. Garantir la presència del català en l'àmbit no docent també pot ajudar a millorar la seva competència comunicativa i augmenta les oportunitats que tenen d'utilitzar la llengua.

6.2. La llengua de relació amb famílies

El personal docent i no docent de l'Institut Escola es dirigirà a les famílies en llengua catalana sempre que aquestes l'entenguin. El fet que algunes famílies desconeguin la llengua no ha de fer que quedin excloses de les activitats del Centre, però tampoc no ha de comportar una renúncia a l'ús de la llengua catalana. És per això que en les reunions amb les famílies optarem pel castellà només si la família ho demana expressament.

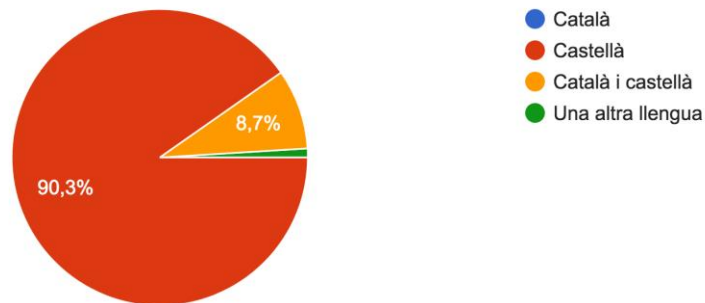
Pel que fa a l'alumnat nouvingut i les seves famílies, durant el període d'acollida, es podrà facilitar la traducció dels documents escolars, i es podrà disposar d'un intèrpret en les entrevistes i reunions.

Annex 1: Resultats de les enquestes

Resultats de l'enquesta sobre els usos lingüístics de l'alumnat de primària:

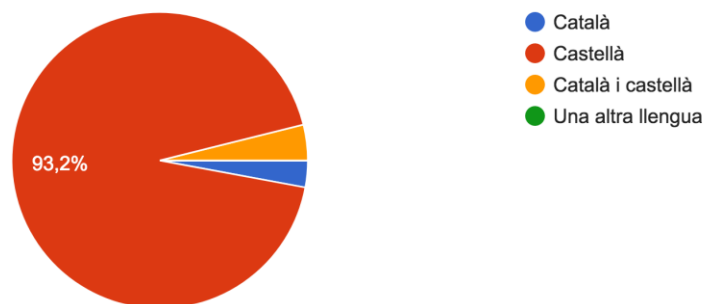
Habitualment, a casa, amb la meva família parlo...

103 respostes

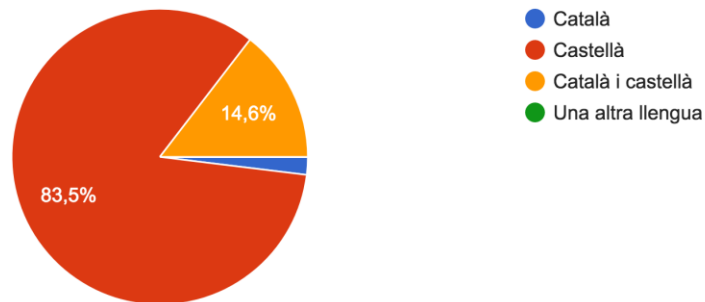
Habitualment, al carrer, amb els amics, amb els veïns, a les botigues, parlo...

103 respostes

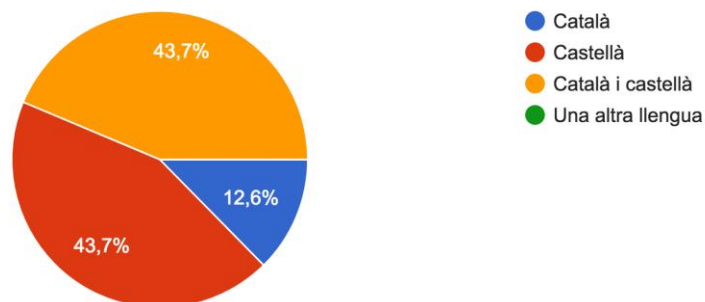
Habitualment a l'escola, amb els companys i companyes parlo...

103 respostes

Habitualment, a l'escola, amb els mestres parlo...

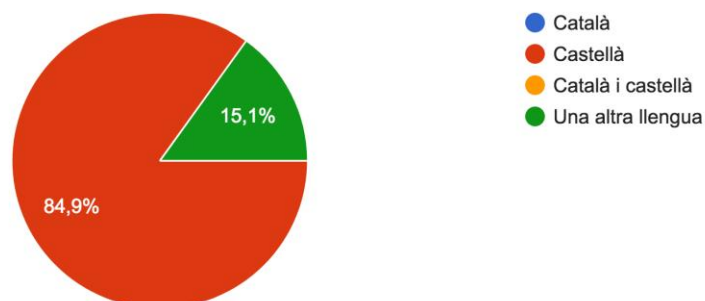
103 respostes

Resultats de l'enquesta sobre els usos lingüístics de l'alumnat de secundària:

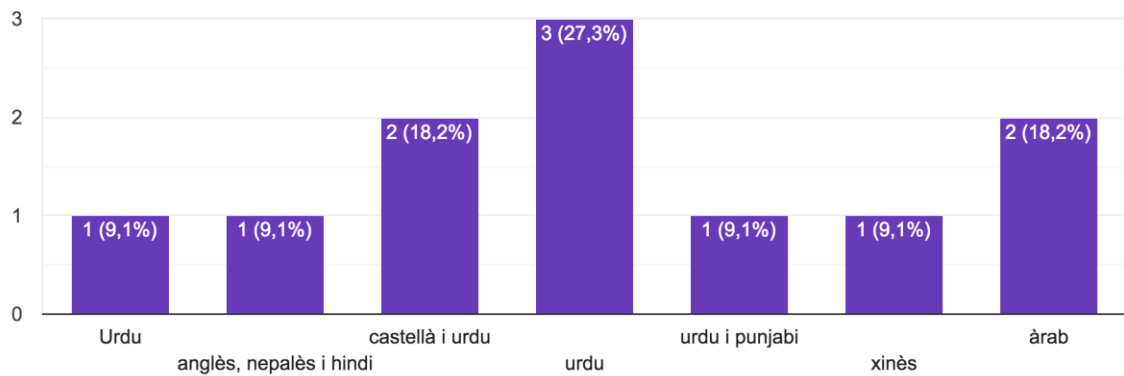
Habitualment, a casa, amb la meva família parlo...

73 respostes

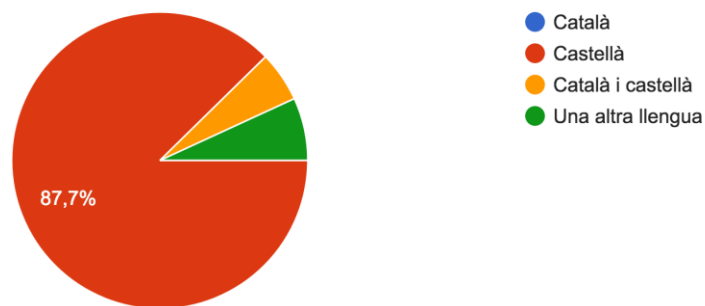
Si a la pregunta anterior has respost "Una altra llengua", digues de quina llengua es tracta.

11 respostes

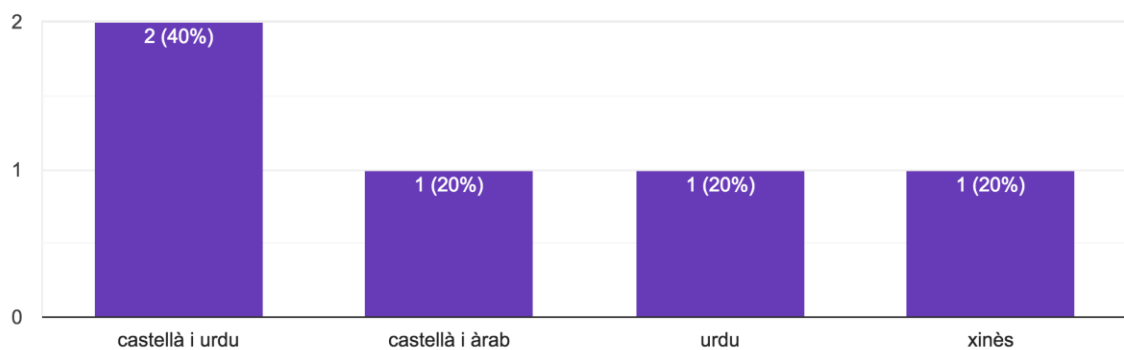
Habitualment, al carrer, amb els amics, amb els veïns, a les botigues, parlo...

73 respostes

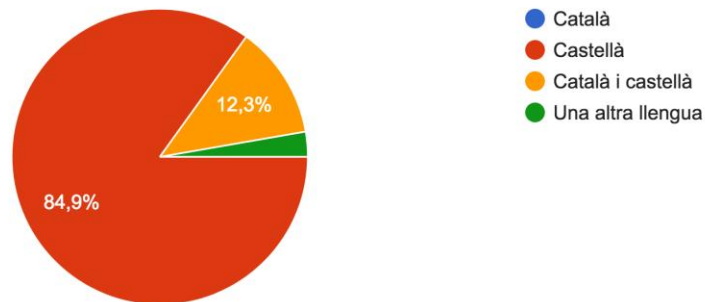
Si a la pregunta anterior has respost "Una altra llengua", digues de quina llengua es tracta.

5 respostes

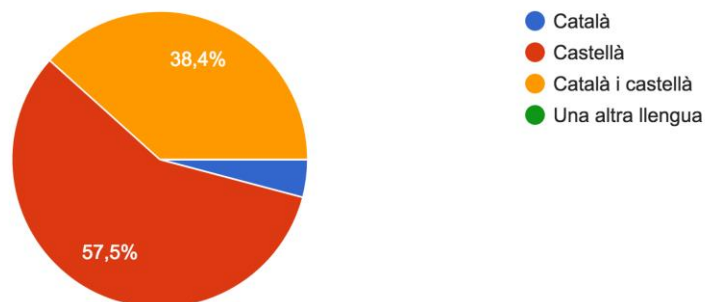
Habitualment a l'institut, amb els companys i companyes parlo...

73 respostes

Habitualment, a l'institut, amb els professors i professores parlo...

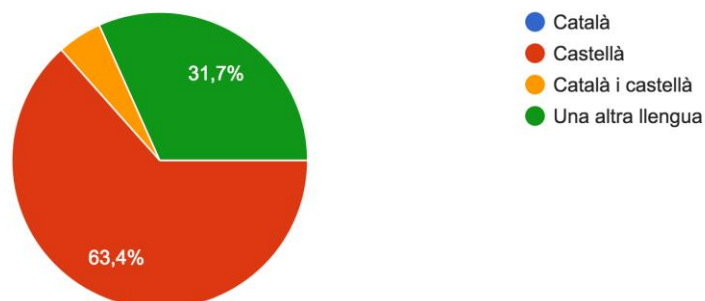
73 respostes

Resultats de l'enquesta sobre els usos lingüístics de l'alumnat de cicles formatius:

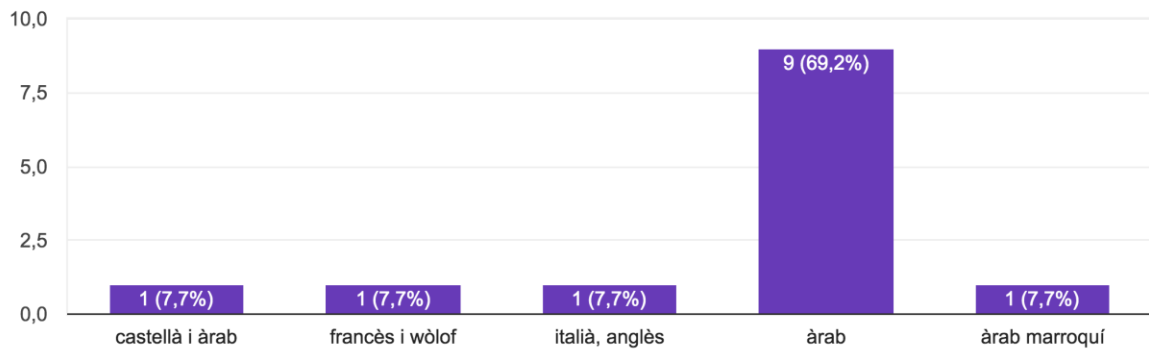
Habitualment, a casa, amb la meva família parlo...

41 respostes

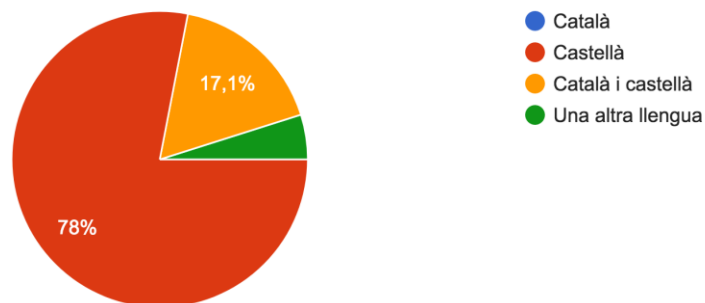
Si a la pregunta anterior has respost "Una altra llengua", digues de quina llengua es tracta.

13 respostes

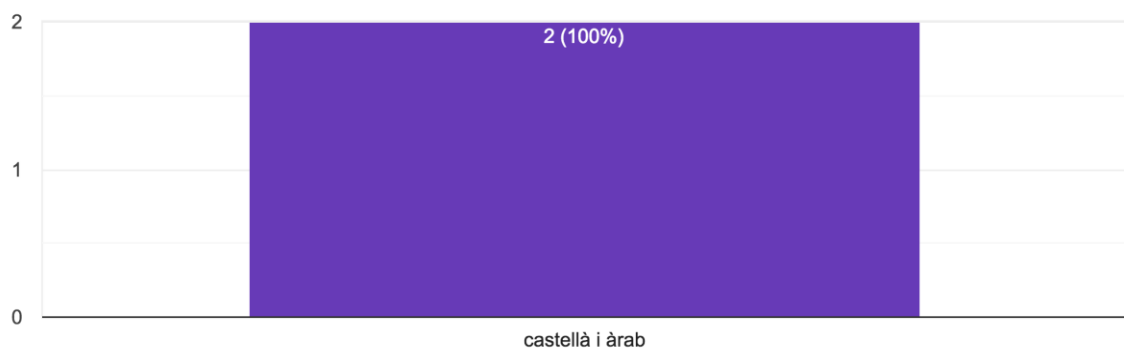
Habitualment, al carrer, amb els amics, amb els veïns, a les botigues, parlo...

41 respostes

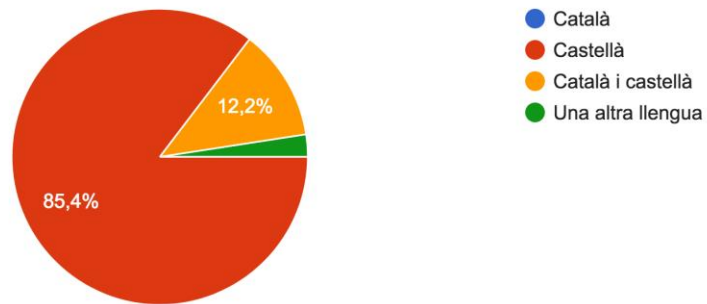
Si a la pregunta anterior has respost "Una altra llengua", digues de quina llengua es tracta.

2 respostes

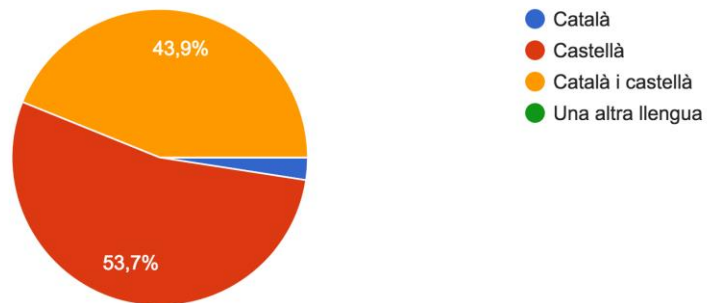
Habitualment a l'institut, amb els companys i companyes parlo...

41 respostes

Habitualment, a l'institut, amb els professors i professores parlo...

41 respostes

Annex 2: Català i castellà a l'educació infantil i primària

La llengua catalana a l'educació infantil i primària

	Comprensió oral	Comprensió lectora	Expressió oral	Expressió escrita
EDUCACIÓ INFANTIL Aprenentatge significatiu	Rutines diàries Menú Projectes Jocs: <i>memory</i> , consciència fonològica, pràxies.	P5 Iniciació a la lectoescriptura a partir del nom propi i dels noms dels companys.	Conversa en rotllana Contes Receptes Endevinalles Poemes Cançons Ludoteca (racons de conversa dirigida) Rutines P5 Assemblea	P5 Iniciació a la lectoescriptura a partir del nom propi i dels noms dels companys.
CICLE INICIAL El fil conductor és el Projecte de Medi . Es parteix del <i>Puzzle de la setmana</i> , a partir d'una frase	Frase de la setmana Imatges i bits.	Imatges i bits Textos Lectures pròpies adaptades al projecte, lletra de pal i lligada. Lectura de llibres de la biblioteca per <i>parelles</i> o <i>individualment</i> , segons el nivell de dificultat. <i>Apadrinament lector:</i> l'alumnat de cicle superior ajuda a llegir l'alumnat de cicle inicial.	Poema Endevinalles Cançons Jocs orals (imatges i bits) Exposicions en grup.	Imatges i bits. 1r Lletra de pal o lligada 2n Lletra d'impremta o lligada.
CICLE MITJÀ El fil conductor és el Projecte de Medi i l'Enrola't .	Frases relacionades amb el projecte i les situacions comunicatives de l' <i>Enrola't</i> .	Textos relacionats amb el projecte i l' <i>Enrola't</i> . Lectura de llibres de la biblioteca de forma individual, col·lectiva o per parelles, segons el nivell de dificultat.	<i>Enrola't</i> Treball cooperatiu. Per grups cerquen informació relacionada amb el projecte i després l'exposen als companys.	Projecte: muntatge de frases. Enrola't: <i>roleplaying</i> , teatre.
CICLE SUPERIOR El fil conductor és el Projecte de Medi i l'Enrola't	Frases i textos relacionats amb el projecte i les situacions comunicatives de l' <i>Enrola't</i> . Visualització de vídeos, textos relacionats amb el projecte.	Lectura de llibres de la biblioteca de forma individual, col·lectiva o per parelles, segons el nivell de dificultat. En alguns casos s'ha introduït la lectura compartida. Fitxes de comprensió lectora, pautades i classificades per nivell.	Visualització de vídeos, textos relacionats amb el projecte. De forma individual o en grup han de construir frases i textos relacionats amb el projecte, després l'expliquen oralment als companys.	De forma individual o en grup han de construir frases i textos relacionats amb el projecte, després l'expliquen oralment als companys.

La llengua castellana a l'educació infantil i primària

	Comprensió oral	Comprensió lectora	Expressió oral	Expressió escrita
CICLE INICIAL	Tutoria Ed. Valors		Tutoria Ed. Valors	
CICLE MITJÀ	Ed. Visual i plàstica Tutoria	Frases Vivències Contes	Ed. Visual i plàstica Tutoria Assemblea	Frases Vivències Contes
CICLE SUPERIOR	Contes Poemes Cançons Vídeos	Contes Poemes Cançons	Assemblea	Vivències Contes